

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA

DÁMASA RUIZ-JARABA COLOMERA

přednesené dne 9. února 2006¹

I – Úvod

1. Soudní dvůr se již několikrát² vyjádřil k právní úpravě Společenství v oblasti odrůdových práv³, ačkoliv dosud předložené věci se týkaly informací, které mají být předány, nebo práva držitele si je vyžádat za účelem výpočtu úhrady za užívání takzvané zemědělské odchylky nebo výsadního práva zemědělce.

portrétu zobrazením nejrůznějších druhů květin, ovoce a zeleniny⁴, ale přiměřené úhrady, kterou využití této výsady zajistí šlechtiteli odrůdy chráněné právem Společenství.

3. K podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, podané německým Nejvyšším soudem, vedly rozpory v rozhodnutích nižších soudů této země při řešení obdobných sporů.

2. Pět předběžných otázek, které Bundesgerichtshof (německý nejvyšší soud) položil v souladu s článkem 234 ES, se netýká úžasných kompozic, které nějaký manýristický malíř vytvořil na svých plátnech, a podařilo se mu vyvolat optický klam

II – Právní rámec

4. „Výsada zemědělce“ byla zavedena nařízením rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. čer-

1 – Původní jazyk: španělština.

2 – Rozsudky ze dne 10. dubna 2003, Schulin (C-305/00, Recueil, s. I-3525), a mé stanovisko přednesené dne 21. března 2002; ze dne 11. března 2004, Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft, (C-182/01, Recueil, s. I-2263), a mé stanovisko ze dne 7. listopadu 2002; a ze dne 14. října 2004, Brangewitz, (C-336/02, Recueil, s. I-9801), a mé stanovisko ze dne 17. února 2004.

3 – Viz níže, hlava II. Pokud jde o celkové shrnutí historie právní ochrany odrůdových práv, odkazují na stanovisko ve věci Schulin, uvedené v poznámce pod čarou 2.

4 – Především cykly obrazů Roční období nebo Živly milánského malíře Giuseppe Arcimbolda (1527-1593); jeho umění ho vedlo ke spojování předmětů, které byly tematicky spjaty s názvem obrazu, jako je například Knihovník nebo Právník, za účelem dosažení tohoto výsledku.

vence 1994 o odrůdových právech Společenství (dále jen „základní nařízení“)⁵.

7. Použití této odchylky je upraveno ve čl. 14 odst. 3 nařízení, podle něhož:

5. Článek 14 nařízení, nazvaný „Odchylka od odrůdového práva Společenství“ stanoví ve svém odstavci 1:

„3. Podmínky pro účinnost výjimky podle odstavce 1, jakož i pro zachování oprávněných zájmů šlechtitele rostlin a zemědělce stanoví před vstupem tohoto nařízení v platnost prováděcí pravidla uvedená v článku 114 na základě níže uvedených kritérií:

„1. Odchylně od čl. 13 odst. 2 mohou zemědělci k zajištění zemědělské produkce pro účely množení na šlechtitelských polích ve svém vlastním hospodářství použít produkt sklizně, který ve svém vlastním hospodářství získali vyšlechtěním rozmnožovacího materiálu odrůdy spadající pod odrůdové právo Společenství, přičemž se nesmí jednat o hybrid nebo syntetickou odrůdu.“

[...]

6. Článek 14 odst. 2 omezuje působnost tohoto pravidla na některé pěstiny, jako například hrachor, lupina žlutá nebo vojtěška setá, určité obiloviny, brambory a určité olejnaté rostliny, jako je řepka, řepice a len.⁶

— sklizený produkt [produkt sklizně] může být pro výsev připraven samotným zemědělcem nebo prostřednictvím jemu poskytovaných služeb, aniž jsou dotčena omezující ustanovení, které mohou členské státy stanovit vzhledem ke způsobu, kterým je tento produkt sklizně připraven k výsevu, zejména aby zajistily, že výrobek dodaný k přípravě je identický s výrobkem vzniklým z přípravy,

5 — Úř. věst. L 227, s. 1; Zvl. vyd. 03/16, s. 390.

6 — Implicitně jsou tedy vyloučeny květiny. V literatuře Oscar Wilde ve své povídce „Slavík a růže“, v: *Slavík a růže*, Aulos, Praha, 1993, překlad Radoslav Nenadál, hovoří o pontěkad krutém postupu při získávání rudých růží: slavík přiletí k bílému růžovému keři a svou hrud přitiskne k trnům, čímž keř zalije svou krví a jeho světlé okvětní lístky se zbarví do karminova; díky tomu student, jemuž růžový keř patří, může své milé dát tuto šarlatovou květinu, kterou na něm ona chtěla na oplátku za to, že s ním bude celou noc tančit.

— malí zemědělci nejsou povinni platit držitelům odrůdového práva úhradu; [...]

— ostatní zemědělci jsou povinni zaplatit držiteli odrůdového práva přiměřenou úhradu, která musí být zjevně nižší než částka, která se v téže oblasti požaduje za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu téže odrůdy; skutečná výše této přiměřené úhrady se může časem změnit, přičemž se přihlédne k tomu, do jaké míry je, pokud jde o dotyčnou odrůdu, použito odchyly podle odstavce 1,

[...]“

8. Podoba tohoto práva byla změněna nařízením Komise (ES) č. 1768/95, ze dne 24. července 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro odchyly podle čl. 14 odst. 3 nařízení (ES) č. 2100/94 (dále jen „prováděcí nařízení“)⁷. Jeho článek 5 v rámci kapitoly 3 se touto úhradou zabývá následujícím způsobem:

„1. Výše přiměřené úhrady, kterou je třeba zaplatit držiteli odrůdového práva podle čl. 14 odst. 3 čtvrté odrážky základního nařízení, může být mezi držitelem hospodářství a dotyčným zemědělcem dohodnuta smluvně.

2. Pokud nebyla taková dohoda uzavřena nebo není použitelná, musí být výše úhrady výrazně nižší než částka, která je požadována na stejném území za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu téže odrůdy nejnižší kategorie přípustné pro úřední uznávání.

Pokud se na území, na němž se hospodářství zemědělce nachází, licenčně neprodukuje rozmnožovací materiál dotyčné odrůdy a výše uvedené částky není v celém Společenství na jednotné úrovni, musí být úhrada výrazně nižší než částka, která je běžně pro výše uvedený účel zahrnuta k ceně za rozmnožovací materiál nejnižší kategorie přípustné pro úřední uznávání při prodeji téže odrůdy ve stejném regionu, pokud není vyšší než výše uvedená částka obvyklá na území, kde byl množitelský materiál vyprodukován.

3. Výše úhrady se považuje za výrazně nižší ve smyslu čl. 14 odst. 3 čtvrté odrážky základního nařízení a výše uvedeného odstavce, pokud nepřekročí částku, která je potřebná, aby se jako hospodářský faktor určující rozsah použití odchyly vytvořil a stabilizoval rozumný poměr mezi licenčním využíváním rozmnožovacího materiálu a výsevem produktu sklizně dotyčných odrůd

7 — Úř. věst. L 173, s. 14; Zvl. vyd. 03/18, s. 63.

podléhajících odrůdovému právu Společenství. Tento poměr by měl být považován za rozumný, pokud se zjistí, že držitel odrůdového práva v zásadě obdrží přiměřené vyrovnání za úplné použití své odrůdy.“

5. Pokud v případě odstavce 2 neexistuje žádná dohoda ve smyslu odstavce 4, činí úhrada 50 % částky účtované za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu podle odstavce 2.

9. Nařízení Komise (ES) č. 2605/98 (dále jen „třetí nařízení“) ⁸ doplnilo k tomuto nařízení čtyři odstavce, z nichž nás zde zajímají pouze odstavce 4 a 5, které znějí takto:

Pokud však členský stát oznámil Komisi před 1. lednem 1999 blízké uzavření dohody ve smyslu odstavce 4 mezi dotýcnými organizacemi na celostátní nebo regionální úrovni, činí úhrada pro dotýcnou oblast a pro dotýcný druh 40 % místo výše uvedených 50 %; to platí pouze pro zemědělskou výjimku uplatněnou před provedením této dohody a nejpozději do 1. dubna 1999.“

„4. Pokud je v případě odstavce 2 stanovena výše úhrady dohodami mezi organizacemi držitelů odrůdových práv nebo zemědělců s účastí organizací zpracovatelů nebo bez nich na úrovni, která ve Společenství existují na úrovni Společenství nebo na úrovni celostátní či regionální, používají se dohodnuté částky v dotýcných oblastech a pro dotýcné odrůdy jako pokyny pro stanovení úhrady, pokud byly tyto částky a související podmínky písemně oznámeny Komisi zplnomocněnými zástupci dotýcných organizací a zveřejněny v ‚Úředním věstníku‘ vydávaném Odrůdovým úřadem Společenství.

10. Aby bylo možno odpovědět na otázky položené Bundesgerichtshof, je třeba také zmínit šestý a sedmý bod odůvodnění třetího nařízení, podle jejichž znění

„[...]

je třeba zajistit, aby dohody v dotýcných oblastech a pro dotýcné druhy platily jako pokyny Společenství pro stanovení výše úhrad;“ a

8 — Úř. věst. L 328, s. 6; Zvl. vyd. 03/24, s. 162.

„v případě oblastí a druhů, pro které uvedené dohody neplatí, činí úhrada v zásadě 50 % částky účtované za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu a její výše se pohybuje v příslušném pohyblivém rozpětí, pokud je toto rozpětí stanoveno pro oblast vnitrostátních odrůdových práv;

[...]“

III – Skutkový stav a předběžné otázky

11. Před Bundesgerichtshof probíhají čtyři řízení o přiměřenosti úhrady, která má být zaplacená za výsev osiva, jež je chráněno právní úpravou Společenství v oblasti odrůdových práv.

12. Žalobkyně ve třech z těchto řízení, organizace držitelů odrůdových práv, založená v právní formě společnosti s ručením omezeným, je pověřena zajištěním těchto práv na ochranu především tak, že vykonává právo na informace a úhradu.

13. Tato společnost se domáhá zaplacení úhrady za pěstování následujících odrůd rostlin chráněných právem Společenství:

— Zimní ječmen „Theresa“ a zimní pšenice druhů „Bandit“, „Contur“ a „Titmo“, které v sezóně 1998/1999 pěstoval D. Deppe, žalovaný v původním řízení ve věci C-7/05, který během řízení zemřel a jehož dědici se stali jeho procesními nástupci.

— Brambory odrůdy „Solara“, vysazené v období 1999/2000 S. Henningssem, žalovaným v původním řízení ve věci C-8/05.

— Tyto hlízy, zimní ječmen odrůd „Theresa“ a „Duet“, jakož i pšenice odrůdy „Ritmo“, pěstované na pozemcích H. Lübbehoe, žalovaným v původním řízení ve věci C-9/05, v sezóně 1998/1999.

14. Tito tři zemědělci informovali žalobkyni v původních řízeních o použití tohoto osiva a odmítli se připojit k dohodě o spolupráci v zemědělství a o šlechtění rostlin (Koope-

rationsabkommen Landwirtschaft und Pflanzenzüchtung, dále jen „dohoda o spolupráci z roku 1996“), která byla podepsána dne 3. června 1996 mezi sdružením německých zemědělců (Deutscher Bauernverband e.V.) a spolkovým sdružením šlechtitelů odrůd rostlin (Bundesverband Deutscher Pflanzenzüchter e.V.) a byla zveřejněna dne 16. srpna 1999 v Úředním věstníku Odrůdového úřadu Společenství. V roce 2000 tato profesní sdružení uzavřela novou dohodu, která měla být použita od sklizně roku 2001 a stanovila poplatek v maximální výši 60 % licenčních poplatků za výrobu uznávaných semen (dále jen „poplatky C“). Při následných aktualizacích dosáhla požadovaná úhrada v některých případech jen 45 %.

15. Dotyční držitelé odrůdových práv zmocnili žalobkyni k tomu, aby podnikla odpovídající kroky směřující k vybrání jejich úhrad, které byly pro hospodářský rok 1998/1999 stanoveny na 80 % poplatků C a které jim dlužili zemědělci, již se nepřipojili k žádné dohodě.

16. Poté, co tři farmáři odmítli zaplatit příslušné částky, které byly z toho důvodu požadovány, Saatgut-Treuhandverwaltung se obrátil na Landgericht Braunschweig (soud prvního stupně), který jeho návrhům ve velkém rozsahu vyhověl.

17. Oberlandesgericht tohoto města naproti tomu zamítl odvolání žalobkyně v původním řízení⁹, v nichž požadovala zaplacení částek vypočítaných na základě 80 % výše uvedených poplatků C¹⁰.

18. Když byl podán kasační opravný prostředek, Bundesgerichtshof usoudil, že řešení sporu záleží na výkladu práva Společenství a především čl. 5 odst. 2, 4 a 5 prováděcího nařízení, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru Evropských společenství v souladu s článkem 234 ES žádost o rozhodnutí o následujících předběžných otázkách:

„1. Je požadavek stanovení úhrady za výsev ve smyslu čl. 5 odst. 2 [prováděcího] nařízení, podle něž musí být výše úhrady ‚výrazně nižší‘ než částka, která je požadována na stejném území za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu téže odrůdy, splněn také tehdy, pokud je úhrada stanovena paušálně jako 80 % této částky?

⁹ – V případě S. Henningsse se dluh tohoto rolníka zvýšil o částku 55,73 eur, navýšenou o úroky, nicméně nebyl upomínán zbytek ze 668,55 eur požadovaných žalobkyní v původním řízení.

¹⁰ – Částky v návrzích v těchto třech kasačních opravných prostředcích dosáhly výše 181,41 eur ve věci C-7/05; 612,82 eur ve věci C-8/05 a 605,86 eur ve věci C-9/05.

2. Obsahuje čl. 5 odst. 4 a 5 tohoto nařízení hodnotové určení výše úhrady za výsev v případě stanovení úhrady zákonem?

čl. 5 odst. 4 rovněž v případě, že dohoda byla uzavřena předtím, než vstoupilo [třetí] nařízení v platnost?

V případě kladné odpovědi: uplatní se toto určení jako vyjádření obecné zásady také u výsevu, který byl proveden před vstupem [třetího] nařízení v platnost?

4. Stanoví čl. 5 odst. 5 prováděcího nařízení maximální hranici úhrady v případě určení úhrady dohodou nebo právním předpisem?

3. Znamená úloha dohody mezi organizacemi držitelů odrůdových práv a zemědělců jakožto hlavní směrnice ve smyslu čl. 5 odst. 4 prováděcího nařízení, že v případě určení výše úhrady zákonem jsou základní ústřední prvky (parametry výpočtu) této dohody použity rovněž v případě, že nejsou držiteli odrůdových práv při výpočtu úhrady podle právního předpisu známy všechny parametry nacházející se v působnosti zemědělce, které jsou nutné pro výpočet na základě dohody, a jestliže nemůže na zemědělci vyžadovat sdělení těchto údajů?

5. Může být dohoda uzavřená mezi profesními organizacemi použita jako hlavní směrnice ve smyslu čl. 5 odst. 4 tohoto nařízení, přesahuje-li výše úhrady 50 % částky uvedené v čl. 5 odst. 5 tohoto nařízení?“

IV – Řízení před Soudním dvorem

V případě kladné odpovědi: Znamená platnost dohody tohoto druhu, pokud má plnit takovou úlohu hlavní směrnice, dodržení požadavků výše uvedeného

19. Tři předkládací usnesení Bundesgerichtshof, vydaná dne 11. října 2004, byla v kanceláři Soudního dvora zapsána dne 14. ledna 2005, a vzhledem k objektivně existující souvislosti byly usnesením ze dne 26. ledna 2005 tyto tři věci spojeny.

20. Vyjádření ve lhůtě stanovené článkem 20 statutu Soudního dvora předložili Saatgut-Treuhandverwaltungs GmbH, dědicové D. Deppeho, S. Hennings, H. Lübbe, německá vláda a Komise.

který zmocňuje zemědělce k využití tohoto výhradního práva za účelem „[...] zajištění zemědělské produkce [...]“.

21. Jednání konaného dne 12. ledna 2005 se zúčastnili zástupci účastníků původních řízení a Komise.

23. Na druhé straně je postoj šlechtitelů, kteří se zaštiťují průmyslovou politikou, výzkumem a vývojem a snaží se dosáhnout odpovídajícího normativního rámce, který by podnítil jejich činnost v rámci Unie. Za této situace není překvapující, že spor byl úporný, ani to, že dosažený kompromis byl považován za přijatelný¹².

V – Rozbor předběžných otázek

A – Úvodní poznámky

22. Úprava výsady zemědělce skvěle odráží vyváženost diskuse vyvolané dvěma protichůdnými postoji. Na jedné straně vize zemědělské politiky Společenství, ve které ještě převládala představa o prvořadém cíli zvýšení produkce tohoto odvětví¹¹, což se projevuje v čl. 14 odst. 1 základního nařízení,

24. Je namístě se ptát, zda by se i při pozdějším vývoji organizace rostlinných a živočišných trhů, více zaměřeném na volnou hospodářskou soutěž¹³, objevila takováto výsada; v každém případě je třeba třetí nařízení chápat jako nesmělý krůček tímto směrem, neboť je v něm dohodám mezi sdruženími zemědělců a šlechtitelů přisouzena významnější úloha.

11 — Borchardt, K.-D., „Die Reform der Gemeinsamen Agrarpolitik – Perspektiven und Herausforderungen für Landwirte und Juristen“, in *Europa und seine Verfassung – Festschrift für Manfred Zuleeg zum siebzigsten Geburtstag*, Nomos, Baden-Baden, 2005, s. 473 a násl., především 475 až 477. Také Leidwein, A., *Europäisches Agrarrecht*, 2. vyd., NWM, Vídeň, 2004, s. 76 a násl.

12 — Kiewiet, B., „Régime de protection communautaire des obtentions végétales“, in *Comptes rendus de l'Académie d'agriculture de France*, díl 83 (1997), č. 2, s. 5 a násl., především s. 9.

13 — K reformě SZP viz Blumann, C., „La réforme de la politique agricole commune“, in *Cahiers de droit européen*, č. 3 a 4 z roku 2004, s. 297 a násl. Také Bianchi, D., „Y a-t-il encore quelque chose de commun dans la nouvelle Politique agricole commune ?“, in *Revue trimestrielle de droit européen*, č. 3, červenec-září 2005, s. 623 a násl.

B – *K přiměřené úhradě (první otázka)*

25. Předkládající soud zjišťuje, zda úhrada ve výši 80 % poplatků C splňuje požadavek, aby byla „výrazně nižší“ než částka, která je požadována za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu podle čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení.

26. Než budeme pokračovat, je vhodné stručně shrnout platný systém zavedený třemi nařízeními. Tato nařízení opírají režim úhrad pro šlechtitele o tři možnosti: smlouvu mezi držitelem odrůdového práva a zemědělcem¹⁴; dohody mezi organizacemi obou skupin¹⁵; a podpůrně k předchozím řešením se výše úhrady stanoví v závislosti na určitých pokynech stanovených nařízením¹⁶. Vzhledem k tomu, že D. Deppe, S. Hennings a H. Lübbe neuzavřeli žádnou individuální smlouvu se šlechtitelem ani nepřistoupili k žádné dohodě, je třeba se zabývat třetí možností.

27. Článek 14 odst. 3 čtvrtá odrážka základního nařízení předepisuje zákonodárci Společenství jako měřítko pro stanovení přiměřené úhrady částku „zjevně nižší“, než je výše poplatků C stanovených za licenční výrobu, na čemž trvá i prováděcí nařízení, které doplňuje toto nařízení svým čl. 5 odst. 2, kde stanoví, že tato úhrada má být „zjevně nižší“ než tato částka; kromě toho třetí nařízení stanoví požadovanou částku za licenční použití chráněného osiva na 50 %¹⁷.

28. Rovněž je třeba si všimnout, že tato sazba se týká „na stejném území [...] téže odrůdy nejnižší kategorie přípustné pro úřední uznávání“ podle vlastního čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení, na který se odvolává odstavec 5 téhož článku. Pokud jde o tuto kategorii, zbývá se jen zaměřit na tu, která představuje nižší náklady pro zemědělce.

29. Z těchto předpokladů vyplývá potřeba, aby úhrady, které mají být zaplacený držiteli

14 — Článek 5 odst. 1 prováděcího nařízení.

15 — Článek 5 odst. 4 prováděcího nařízení, doplněný na základě článku 1 třetího nařízení.

16 — Článek 5 odst. 2 prováděcího nařízení při neexistenci smlouvy a čl. 5 odst. 5 prováděcího nařízení, chybí-li dohoda.

17 — Toto ustanovení musí být posuzováno spolu se sedmým bodem odůvodnění téhož nařízení, které mluví jeho prudkost, když stanoví, že „činí úhrada v zásadě 50 % částky [...]“, což nicméně nezmenšuje dosah tohoto číselného údaje.

odrůdového práva při využití odchylky, byly v řádu skutečně nižším, než jsou poplatky C.

řešení a za účelem jejich dosažení je na jednu ze stran vykonáván nátlak; na druhé straně to, že úhrada, již je držiteli poskytnuto přiměřené vyrovnání, se pohybuje okolo 50 %, ačkoliv je uvedeno, že zájem jedné ze smluvních stran může tuto částku v rámci vyjednávání mírně zvýšit. Takto je třeba chápat dohodu podepsanou v roce 2000 profesními sdruženími zemědělců a šlechtitelů, která stanovila úhradu v maximální výši 60 % těchto poplatků.

30. Úhrada ve výši 80 % se tedy nezdá být přiměřenou, ačkoliv jak uvádí Komise ve svém vyjádření, je namísto rozlišovat jednotlivé případy podle toho, zda nastaly před vstupem nebo po vstupu třetího nařízení v platnost. Protože pro ty druhé je k dispozici konkrétní právní úprava, je vhodné zabývat se jimi na prvním místě.

31. Článek 5 odst. 5 prováděcího nařízení zavedl za určitých podmínek časově omezenou platnost úhrady 40 % poplatků C. Po uplynutí krátké lhůty¹⁸ platí znovu 50 % z odstavce 4. Devátý bod odůvodnění uvedeného nařízení vysvětluje toto ustanovení snahou podporovat rychlé uzavírání dohod mezi organizacemi šlechtitelů a zemědělců stanovením ještě nižší než obvyklé výše úhrad.

33. Pokud jde o uplatnění zemědělské odchylky před platností třetího nařízení, její režim podléhá článku 14 základního nařízení a čl. 5 odst. 1 až 3 prováděcího nařízení. Podle této posledně jmenované normy je úhrada považována za výrazně nižší pouze tehdy, když nepřekročí částku, která je potřebná, aby se vytvořil a stabilizoval rozumný poměr mezi licenčním využíváním rozmnožovacího materiálu a výsevem produktu sklizně a zajistí držiteli odrůdového práva přiměřené vyrovnání za použití jeho odrůdy.

32. Je třeba zdůraznit dva důsledky: na jedné straně to, že jsou upřednostňována smluvní

34. Podle mého názoru je třeba vzít v úvahu další okolnosti. Sleva 20 %, byť by v obchodním světě mohla vypadat velkoryse, ztrácí na významu jakožto úleva pro země-

¹⁸ – Mezi uplatněním zemědělské výjimky před provedením dohody a dnem 1. dubna 1999.

dělce, který skutečně pěstuje plody s vynaložením své vlastní práce a úsilí a obohacuje je vlastnostmi svých pozemků¹⁹. Navíc rozsévač nemá vůbec žádný vliv na další z prvků výpočtu výsledné ceny, poplatky C, neboť se neúčastní licenčních smluv o vytváření rozmnožovacího materiálu, přičemž částka, která má být zaplacená šlechtiteli, jenž naopak má výrazný vliv na určení její výše, koneckonců závisí na vnějších okolnostech.

35. Žalovaní v původních řízeních uplatnili porušení hospodářské soutěže způsobená monopolním postavením Saatgut-Treuhandverwaltung GmbH na trhu, a navíc parametry obsažené v nařízeních a určené k posouzení přiměřenosti výše úhrady nutí vzít v úvahu místní, oblastní nebo národní jednotlivosti.

36. Všechny tyto faktory, které mají vliv na přiměřenost „zjevně nižší“ úhrady za výkon

výsady zemědělce, tudíž závisí na zvláštnostech každého případu a měly by být posouzeny příslušným soudem²⁰.

37. Ve světle těchto úvah navrhuji odpovědět na první otázku tak, že úhrada ve výši 80 % v případě využití zemědělské odchylky upravené v čl. 14 odst. 3 základního nařízení nesplňuje podmínku, podle níž musí být uvedená úhrada „výrazně nižší“ než částka, která je požadována za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu ve smyslu čl. 5 odst. 2 prováděcího nařízení, aniž by bylo dotčeno posouzení dalších relevantních okolností každého sporu v původním řízení učiněné vnitrostátním soudem.

C – Kritéria pro určení výše úhrady (ke druhé otázce)

38. V první části druhé otázky je kladena otázka, zda čl. 5 odst. 4 a 5 prováděcího

19 — Nevím, zda můžeme hovořit o protikladných zájmech, neboť se zdá, že na rostlinné odrůdě mohou všichni vydělat; tento prospěch z přátel a cizí práce je trestuhodný, jak ukazuje Ezopova bajka „Kozel a réva“, kde se vypráví, že „kozel okousal mladý výhonek révy, která se ho zeptala: „Proč mi ubližuješ? Což okolo není dost trávy? Však já jim teď poskytnu dostatek vína, až tě budou chtít obětovat.“ (volný překlad) Svět by byl mnohem barvitější, kdyby existovaly rostliny takového druhu, nebo pokud by uměly mluvit, jako marnivá růže, kterou na své zahradě pěstoval Malý princ, Saint-Exupéry, A., Malý princ, Albatros, Klub mladých čtenářů, Praha, 2004, překlad Zdenka Stavínková, kapitola VIII, s. 34, ačkoliv hlavní hrdina říká, že „[...] Květiny nesmíme nikdy poslouchat. Musíme se na ně dívat a vdechovat jejich vůni. Moje květina naplňovala vůní celou planetu, ale nedovedl jsem se z toho těšit“.

20 — Z toho vyplývá, že rozdíly v rozhodnutích německých soudů, které byly uvedeny v úvodu tohoto stanoviska, vyplývají z případných místních rozdílů; nicméně to nemá vliv na moje přesvědčení, že stanovení úhrady ve výši 80 % převyšuje přiměřenou míru a stává se přemrštěným.

nařízení obsahuje v rámci stanovení poplatků šlechtitele pravidla, která by umožnila určit hodnotu výše úhrady.

39. Ze znění těchto ustanovení jasně vyplývá, pokud jde o odstavec 4, že tato pravidla musejí být součástí obsahu dohod uzavřených mezi organizacemi držitelů odrůdových práv a zemědělců, které mohou být použity jako hlavní směrnice, pokud splňují další požadavky tohoto odstavce a čl. 5 odst. 2 a 3 uvedeného nařízení.

40. Naproti tomu odstavec 5 téhož článku stanoví výši uvedené úhrady na 50 % za použití výsady zemědělce, s jedinou výhradou případného upravení této výše podle vnitrostátního pohyblivého rozpětí v souladu se sedmým bodem odůvodnění třetího nařízení.

41. Ve druhé části této otázky je zmíněno možné zpětné použití této hodnoty, coby vyjádření obecné zásady, na výsev, který byl proveden před vstupem uvedeného nařízení v platnost.

42. Ve vztahu k režimu, který byl platný až do jejich přijetí, představují uvedené odstavce 4 a 5 doplnění, které zahrnuje nové

složky, jako je určující povaha dohod mezi dotčenými organizacemi a procentuální výše, která je jimi určena. Podle Komise je zpětné použití účinků třetího nařízení na transakce tohoto druhu, uzavřené před jeho vstupem v platnost, v rozporu se zásadou právní jistoty. Nicméně tento orgán nemá pravdu, když soudí, že čl. 5 odst. 5 prováděcího nařízení zavádí režim zcela odlišný od původní verze.

43. Dva odkazy této normy na odstavec 2 uvedeného článku tedy prokazují snahu o jeho zlepšení a upřesnění. Z toho vyplývá, že i když by nemělo být povoleno jeho použití na dříve nastalé situace, může sloužit jako směrnice při určení výše úhrady.

44. Vzhledem k přednesenému výkladu navrhuji Soudnímu dvoru, aby na druhou předběžnou otázku odpověděl tak, že kritéria pro určení výše úhrady šlechtitele jsou obsažena v čl. 5 odst. 5 prováděcího nařízení a nemají zpětný účinek, nicméně mohou sloužit jako směrnice pro výpočet ceny za výsev provedený před vstupem tohoto odstavce v platnost.

D – *Plnění úlohy směrnice u dohod mezi sdruženými šlechtiteli a zemědělci (ke třetí a páté otázce)*

hledisko nemá žádný vliv a že stačí, jsou-li splněny tyto dva požadavky.

45. V první části třetí otázky se předkládající soud táže na dosah dohody uzavřené mezi organizacemi držitelů odrůdových práv a zemědělských pracovníků, pokud nejsou známy nebo není možno získat všechny údaje potřebné k výpočtu výše přiměřené úhrady za použití zemědělské odchylky, zatímco ve druhé části se zajímá o formální náležitosti těchto dohod. Je vhodné se nejdříve zabývat těmito formálními hledisky.

48. Vzhledem k tomu se dosah prováděcího nařízení týká všech zemědělců podléhajících uvedenému režimu na území, kde platí dohoda, odpověď na první část třetí otázky vychází z tohoto základního předpokladu.

46. Z čl. 5 odst. 4 prováděcího nařízení se vyvozuje, že funkce těchto dohod jako hlavních směrnice závisí na tom, zda výše úhrady a související podmínky byly oznámeny Komisi a zveřejněny v Úředním věstníku Odrůdového úřadu Společenství.

49. Už bylo uvedeno, že důvod, proč je těmito dohodám mezi uvedenými organizacemi dána taková síla, spočívá ve snaze podporovat jejich uzavírání za implicitním účelem vyhnout se nejasným operacím. Je třeba navíc zdůraznit, že tato povaha směrnice se má vztahovat právě na pěstitele, kteří nepřistoupili k dohodě mezi sdruženými, neboť se snaží podnitit k přistoupení tvrdohlaví rolníky, kteří mají zájem využít oficiální výpočet, protože očekávají snížení svých nákladů, když předpokládají, že organizace, jejíž jsou součástí, docílila toho, že do textu dohody byly zařazeny, kromě vyvážené procentuální sazby v jejich prospěch, i další výhody.

47. Vzhledem k podobě *sine qua non* těchto požadavků a k nedostatku jakéhokoli rozlišení, pokud jde o dohody uzavřené před vstupem nebo po vstupu třetího nařízení v platnost, je třeba vyvodit, že toto časové

50. Jakákoliv položka výpočtu může být proto použita při určení platby zemědělců,

kteří nepodepsali žádnou dohodu. Nicméně právě kvůli této povaze směrnice není zavedena bez dalšího, a tak znovu nabývají na významu úvahy týkající se první otázky, když je napadeno stanovení procentní sazby z důvodů její přemrštěnosti.

trech při určení přiměřené úhrady, je třeba, aby byly oznámeny Komisi a zveřejněny v Úředním věstníku Odrůdového úřadu Společenství, přičemž je třeba mít na paměti, že mohou být použity pouze v rámci uvedené odstavce, ale nikoliv v rámci odstavce 5.

51. Konečně je třeba v souvislosti s pátou otázkou objasnit, že čl. 5 odst. 5 prováděcího nařízení stanovuje přiměřenou úhradu šlechtitelů na 50 %, pokud se nepoužije žádná dohoda popsaná v odstavci 4. Ze systematiky obou norem se dovozuje podpůrná povaha čl. 5 odst. 4. Podle zásady svobodné vůle je tato dohodnutá procentní sazba závazná pro ty, kteří se uvolili zavázat, a plní úlohu směrnice pro ty, kteří nepřistoupili k takové dohodě. V případě neexistence dohody se použije odstavec 5, který, jak jsem uvedl, slouží jako pokyn v případě námitek vůči přiměřené úhradě, což připadá v úvahu pouze u rolníka, který nepodepsal žádnou dohodu.

E – Dosah procentuálního podílu 50 % z čl. 5 odst. 5 prováděcího nařízení (ke čtvrté otázce)

53. Bundesgerichtshof žádá objasnění, zda tento procentuální podíl 50 % představuje maximální hranici pro stanovení úhrady určené dohodou nebo způsobem stanoveným v prováděcím nařízení.

54. Zprvč sporné ustanovení neupravuje situace smluvního charakteru, takže otázka pozbývá v této oblasti relevance.

52. Vzhledem k předcházejícímu výkladu navrhuji Soudnímu dvoru, aby na třetí a pátou otázku odpověděl tak, že k tomu, aby dohody mezi organizacemi držitelů odrůdových práv a zemědělců zmíněné v čl. 5 odst. 4 prováděcího nařízení byly použity jako hlavní směrnice ve všech svých parametrech

55. Zadruhé se ze samotného znění tohoto ustanovení vyvozuje, že uvedená hodnota je závazná a nepředstavuje pouze nejvyšší či nejnižší hranici. Skutečnost, že zákonodárce

Společenství stanovil ve druhé větě daného ustanovení výjimku, nevylučuje toto tvrzení, neboť jak vyplývá z odůvodnění třetího nařízení, tato výjimka je použitelná pouze během omezeného období s cílem podporovat rychlé uzavírání nových dohod mezi organizacemi šlechtitelů a zemědělců před určitým datem.

56. Vzhledem k těmto úvahám navrhuji odpovědět na čtvrtou otázku tak, že čl. 5 odst. 5 prováděcího nařízení stanovuje neměnnou hodnotu, nikoliv horní hranici úhrady, pokud je tato stanovena podle tohoto pravidla z důvodu neexistence dohody mezi držitelem odrůdových práv a zemědělcem.

VI – Závěry

57. Ve světle všech argumentů navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžné otázky položené Bundesgerichtshof odpověděl takto:

„1. Výše úhrady 80 % v případě využití zemědělské odchylky upravené v čl. 14 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství nesplňuje podmínku, podle níž má být ‚výrazně nižší‘ než

částka, která je požadována za licenční výrobu rozmnožovacího materiálu ve smyslu čl. 5 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 1768/95 ze dne 24. července 1995, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro odchylku podle čl. 14 odst. 3 nařízení č. 2100/94, aniž by bylo dotčeno posouzení dalších relevantních okolností pro každý její výpočet učiněné vnitrostátním soudem.

2. Kritéria umožňující určit hodnotu výše úhrady šlechtitele jsou vymezena v čl. 5 odst. 5 nařízení č. 1768/95, ve znění nařízení Komise (ES) č. 2605/98 ze dne 3. prosince 1998, a nemají zpětný účinek, i když mohou být použita jako obecné pokyny pro výpočet této úhrady, pokud jde o výsev provedený před vstupem nařízení uvedeného odstavce v platnost.
3. K tomu, aby mohly být dohody mezi organizacemi držitelů odrůdových práv a zemědělců podle uvedeného čl. 5 odst. 4 použity jako hlavní směrnice ve všech svých parametrech, je třeba, aby byly oznámeny Komisi Evropských společenství a zveřejněny v Úředním věstníku Odrůdového úřadu Společenství, přičemž je třeba mít na zřeteli, že mohou být použity pouze v rámci uvedeného odstavce, nikoliv v rámci odstavce 5.
4. Článek 5 odst. 5 nařízení č. 1768/95 ve znění nařízení č. 2605/98 stanoví neměnnou částku, nikoliv nejvyšší hranici úhrady, pokud má být stanovena na základě jeho pravidel, když neexistuje dohoda mezi držitelem odrůdových práv a zemědělcem.“